

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa samt av vissa lagar som har samband med den

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 20/2000 rd med förslag till lag om ändring av lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna

och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa samt av vissa lagar som har samband med den. Riksdagen, som i ärendet mottagit utrikesutskottets betänkande nr 4/2000 rd, har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 juni 1984 om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/1984) 3 § 4 mom.,

ändras lagens rubrik, 1 §, 2 § 2 mom., 3 § 1—3 mom., 5 § 2 mom., 6 § 3 mom., 7 § 2 mom., 10 § 1 och 2 mom., 11 § 1 mom., 12 och 13 §, 16 § 1 mom., 26 § 1 mom. samt 27 §,

av dessa lagens rubrik, 1 §, 2 § 2 mom., 3 § 1 mom., 5 § 2 mom., 10 § 1 och 2 mom., 11 § 1 mom., 12 och 13 § samt 16 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1465/1995 samt 26 § 1 mom. sådant det lyder i lag 508/1998, samt

fogas till 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1465/1995, nya 2—5 mom, varvid det nuvarande 2 mom. blir 6 mom., som följer:

Lag

om fredsbevarande verksamhet

1 §

Tillämpningsområde

Finland kan delta i militär krishantering och fredsfrämjande (*fredsbevarande verksamhet*) som baserar sig på beslut av Fören-

ta Nationerna (*FN*) eller Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (*OSSE*) och som syftar till att upprätthålla internationell fred och säkerhet eller att skydda humanitär biståndsverksamhet samt civilbefolkningen.

Denna lag gäller i tillämpliga delar också när den finländska fredsbevarande organisa-

tionen på begäran av FN:s fackorgan eller underorgan deltar i humanitär biståndssamhet eller i skyddandet av den.

Denna lag tillämpas inte på deltagande i sådana militära tvångsåtgärder som vidtas med stöd av artikel 42 eller 51 i FN:s stadga.

2 §

Beslut om deltagande

Om den fredsbevarande styrkans befogenheter att bruka maktmedel skulle komma att bli mera omfattande än vad fredsbevarande i traditionell bemärkelse förutsätter, skall statsrådet innan framställning görs höra riksdagen genom att förelägga den en redogörelse i saken, där omfattningen av de befogenheter att bruka maktmedel som gäller en operation specificeras. Samma förfarande skall tillämpas om den fredsbevarande styrkans befogenheter att bruka maktmedel planeras bli utvidgade så som avses ovan under den fredsbevarande operationens förlopp.

3 §

Organisation, subordinationsförhållanden, inre ordning och behörighet

Den finländska fredsbevarande organisationen kan omfatta fredsbevarande styrkor, avdelta enheter, militärobservatörer och enskilda personer. I operativt avseende är organisationen underställd den som föranstaltar operationen och i övrigt försvarsministeriet. Vid verkställigheten av den fredsbevarande verksamheten i praktiken hör organisationen till försvarsmakten och är underställd huvudstaben enligt vad som bestäms i denna lag eller, om inte något annat följer av behörigheten för försvarsmaktens överbefälhavare, vad ministeriet närmare föreskriver.

Försvarsministeriet fastställer organisationens storlek och trupptyp samt dess olika delars administrativa ställning och behörighet.

Organisationens interna ordning är militärisk.

5 §

Utbildning och organisering

Försvarsmakten har hand om utbildningen för fredsbevarande verksamhet samt beredskaps-, organisations- och verkställighetsuppgifterna för den fredsbevarande verksamheten enligt vad försvarsministeriet bestämmer om dem inom gränserna för de anslag som beviljats i statsbudgeten.

6 §

Förbindelse att inställa sig till utbildning eller tjänstgöring

Om den som ingått förbindelse underlåter att infinna sig till utbildning eller tjänstgöring utan giltigt skäl efter att ha erhållit kallelse eller om hans eller hennes utbildning eller tjänstgöring avslutas till följd av att han eller hon inte fullgjort sina skyldigheter eller handlat i strid med dem, kan huvudstaben ålägga honom eller henne att ersätta staten för kostnaderna för ordnandet av utbildningen eller tjänstgöringen.

7 §

Den fredsbevarande personalen

Personalen står i tjänstgöringsförhållande till staten, vilken såsom arbetsgivare företräds av försvarsministeriet och försvarsmakten enligt vad ministeriet bestämmer.

10 §

Tjänstgöringsförhållandets början och längd

Kommendören för den fredsbevarande styrkan och den som tjänstgör i den fredsbevarande organisationen med generals militära grad eller tjänstgöringsgrad förordnas till uppgiften av republikens president i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande. Tjänstgöringsförhållandet börjar på utsatt dag och varar tills vidare. Den övriga personalen förordnas för högst ett år i sänder av

försvarsministeriet eller, till den del det gäller uppgifter som fastställs av ministeriet, av en myndighet som förordnar till en uppgift inom försvarsmakten. Tjänstgöringsförhållandet börjar när den förordnade anmäler sig för tjänstgöring så som huvudstaben bestämt.

Om huvudstaben inte bestämmer något annat kan kommandören för den fredsbevarande styrkan genom beslut som han fattar innan tjänstgöringsförhållandet löper ut förlänga tjänstgöringsförhållandet för den som tjänstgör i styrkan med sammanlagt högst sex månader.

11 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande i normala fall

Republikens president bestämmer i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande när tjänstgöringsförhållandet för kommandören för den fredsbevarande styrkan och för den som tjänstgör i den fredsbevarande organisationen med generals militära grad skall upphöra. Tjänstgöringsförhållandet för kommandören för den fredsbevarande styrkan upphör även när den fredsbevarande styrkan upplöses.

12 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande av särskild orsak

Huvudstaben kan bestämma att ett tjänstgöringsförhållande som avses i 11 § 2 mom. skall upphöra när deltagandet i den fredsbevarande verksamheten inskränks.

En i 10 § 1 mom. avsedd myndighet som förordnar till en uppgift kan dessutom bestämma att ett tjänstgöringsförhållande som avses i 11 § 2 mom. skall upphöra, om den som hör till personalen av särskild orsak ansöker därom, eller om han eller hon inte fullgör sina skyldigheter eller handlar i strid med dem, om han eller hon annars befinns vara olämplig för tjänstgöring eller om hans eller hennes tjänstgöringsförmåga på grund av sjukdom eller kroppsskada eller av någon annan orsak blivit väsentligt nedsatt. Kommandören för den fredsbevarande styrkan har under samma förutsättningar rätt att be-

stämma att tjänstgöringsförhållandet för en person som tjänstgör i styrkan skall upphöra.

13 §

Inverkan av hemförlovning på tjänstgöringsförhållandets upphörande

Tjänstgöringsförhållandet fortsätter dock i de fall som avses i 11 och 12 § tills den till personalen hörande har hemförlovats i Finland på det sätt som huvudstaben bestämmer. Huvudstaben kan på ansökan av personen i fråga eller av någon annan särskild orsak bestämma att tjänstgöringsförhållandet skall upphöra redan före hemförlovningen i Finland samt berättiga kommandören för den fredsbevarande styrkan att förordna om detta beträffande någon som tjänstgör i styrkan.

16 §

Skadestånd

Den som tillhör personal i fredsbevarande verksamhet har rätt att få ersättning av statens medel för sådan skada på egendom som har uppstått under tjänstgöringsuppdrag utanför Finlands gränser eller förhållanden i anslutning därtill, förutsatt att innehavet av den skadade egendomen inom den fredsbevarande organisationens verksamhetsområde har varit nödvändigt med tanke på den fredsbevarande uppgiften.

Om den skadelidande för sin del har medverkat till skadan eller om någon omständighet som inte hänför sig till den händelse som föranlett skadan även bidragit till uppkomsten av skadan kan skadeersättningen nedsättas eller helt förvägras. Från ersättningen kan dessutom avdras det belopp som den skadelidande är berättigad att få på grund av skadan med stöd av någon annan lag eller frivillig försäkring.

I ersättning för skada kan betalas kostnaderna för reparation av egendomen och övriga av skadan föranledda utgifter samt värdeminskning eller värdet av den förstörda eller förkomna egendomen. Ersättningen enligt denna paragraf till den skadelidande för samma skadefall får vara högst 30 000 mark, avdragen enligt 2 mom. medräknade. Ersättningen kan dock betalas till ett högre belopp, om den skadade egendomen när skadan inträffade har använts för ett ändamål som avsevärt främjat den fredsbevarande

organisationens verksamhet eller för att rädda människoliv.

Ersättningen beviljas och betalas av huvudstaben. Ersättning skall sökas skriftligen hos huvudstaben inom ett år från den dag skadan inträffade. Till ersättningsansökan skall fogas de handlingar som uppkommit vid den undersökning av skadefallet som verkställts av den fredsbevarande styrkan eller militärpolismyndigheten eller en polismyndighet i staten i fråga.

Den skadelidandes rätt till skadestånd av den som är ansvarig för skadan övergår till staten den dag huvudstaben har beslutat betala ersättning och endast till den del ersättningen enligt beslut betalas.

26 §

Sökande av ändring

Den som är missnöjd med ett beslut som

avses i 6 § 3 mom., 10 § 1 eller 2 mom., 12 eller 13 § eller 16 § 4 mom. eller med ett sådant beslut som meddelats med anledning av rättelseyrkande som avses i 25 § 1 mom. får söka ändring i beslutet enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över ett beslut som har fattats i en fredsbevarande organisation som underlyder försvarsministeriet eller huvudstaben skall dock anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

27 §

Verkställighetsbestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 2000.

Lag

om ändring av 2 och 9 a § lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 31 maj 1974 om försvarsmakten (402/1974) 2 § 7 punkten, sådan den lyder i lag 1466/1995 och
fogas till 9 a §, sådan den lyder i lag 1223/1998, ett nytt 4 mom. som följer:

2 §

Försvarsmakten har till uppgift:

7) att delta i den fredsbevarande verksamheten enligt vad som bestäms om det i lagen om fredsbevarande verksamhet (514/1984); samt

9 a §

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte deltagande utomlands i sådan fredsbevarande verksamhet som avses i 2 § 7 punkten.

Denna lag träder i kraft den 2000.

Lag

om ändring av 45 kap. 1 § strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 45 kap. 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1467/1995, som följer:

1 §

Bestämmelserna om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i

lagen om fredsbevarande verksamhet (514/1984) enligt vad som särskilt bestäms i lag.

Denna lag träder i kraft den 2000.

Lag

om ändring av 2 § militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 2 § 4 mom., sådant det lyder i lag 1468/1995, som följer:

2 §

Vad som i 2 och 3 mom. bestäms om försvarsmakten gäller i tillämpliga delar också gränsbevakningsväsendet och den fredsbeva-

rande organisation som avses i lagen om fredsbevarande verksamhet (514/1984).

Denna lag träder i kraft den 2000.

Lag

om ändring av 1 § lagen om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 december 1990 om fördelningen av åliggandena mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman (1224/1990) 1 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 194/2000, som följer:

1 §

Justitiekanslern i statsrådet befrias från skyldigheten att övervaka att lagen följs i ärenden som hör till riksdagens justitieombudsman och som gäller

1) försvarsministeriet, med undantag för laglighetskontrollen i fråga om statsrådets och dess medlemmars ämbetsåtgärder, eller försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, den fredsbevarande personal som avses i

lagen om fredsbevarande verksamhet Denna lag träder i kraft den
(514/1984) eller militära rättegångar, 2000.

Helsingfors den 21 juni 2000
